

MODERNA HÄSTKRAFTER

Föreningen
**SVERIGES
HÄSTKÖRARE**

Medlemstidning för föreningen Sveriges hästkörare - Årgång 26, nr 1 2023

TEMA

HÄSTEN PÅ VINTERN

På
KUSKBOCKEN
med Niklas Spetz

Så tillverkas en arbetssele, del 4

Testrapport - skogsutrustning för häst, del 1

Studentarbete, Hästoria, Stalltips, teknik & redskap m.m.

Styrelse

Ordförande

Tom Meurling (A.U., BRUNTE)
Veckholms-Väppeby 2
745 99 ENKÖPING
073-681 31 34
ordforande@hastkorare.se

Övriga ledamöter

Erik Sundin
Näset 1
794 92 Orsa
070-5486229
eos.sundin@gmail.com

Marie Nyström

Tvärgatan 9
796 90 Älvdalen
0730791221
marie086@hotmail.com

Ersättare

Stella Nelson
Granhammar 143
736 91 Kungsör
070-32417
stella59nelson@gmail.com

Vice ordförande

Siri Berg
Kastsjöstigen 17
804 26 Gävle
0724491089
SiriBerg@live.se

Emely Lönnberg
Solgårdsvägen 7
739 31 Skinnkatteberg
076-2100839
emelylonnberg@hotmail.com

Peter Forsberg
Syrholmsvägen 23
786 23 Dala Floda
072-5222400
peter70forsberg@gmail.com

Sekreterare

Lars Hellsten
Lindösen Grymmakärret 35
545 92 Älgåräs
070-2577499
hellstenlasse@gmail.com

Håkan Fingal (AU)

Nybygget Rudu 15
561 92 Huskvarna
073-906 21 36
hakanfingal@gmail.com

Lennart Östberg

Specksta 159
864 91 Matfors
070-3950950
jansaslennart@yahoo.se

Redaktion Moderna Hästkrafter

Redaktör
Siri Berg
(se styrelsen)
redaktor@hastkorare.se

Per Madestam
073-093 26 46
per.madestam@naturarahastkraft.se

Layout/grafisk form
Simon Rimshult
Stekarekärret 1
544 91 Hjo
070-3464169
simon@rimshult.com

Redaktionsgrupp
Hampus Jansson
0730763170
hampustjansson@hotmail.com

Marta Åkesson
0730314691
Aggarpsvägen 592
26694 Munka-Ljungby
marta.akesson@gmail.com

Ansvarig utgivare
Tom Meurling

Valberedning

Jonas Lindh, sammankallande
0763468077

Tommy Johansson
0702-387634

Jessica Bergqvist
0706-627237

Utbildningsgrupp

Lena Erkers
Nittsjö 78
795 91 Rättvik
0248-175 31
lena.erkers@edu.rattvik.se

Elisabet Olofsson
Faluvägen 222
795 90 Rättvik
0706-966442
elisabet.olofsson@rattvik.se

Tom Meurling
(se styrelse)

Representater FECTU

Tom Meurling
(se styrelse)

Hemsida www.hastkorare.se PR-ansvarig

Lars Hellsten
(se styrelse)

Kassör/medlemsregister

Erik Sundin
(se styrelsen)

Entreprenörsgroup

Tom Meurling
(se styrelsen)

Håkan Fingal
(se styrelsen)

Kuskutbildningen

Tom Meurling
(se styrelsen)

Hermes M.O är en kallblodstravare som är 14 år. Han är e. Järvsöviking och u. Arigyllda. Fotot är taget i Korsmyrbränna, Jämtland och visar plogen ni kan läsa om i examensarbetet i detta nummer av MH. Kusken, och författaren till examensarbetet, Tua van den Brink, håller i tömmarna. Foto: Diego López

Redaktionsspiltan

Hoppas du inte är trött på vintern! Detta nummer av MH har, som traditionen bjuder, samma tema som seminariet vilket i år är "hästen på vintern". Kanske är det nu, i slutet av årstiden, det är allra bäst att sätta sig ner, utvärdera, ta in ny inspiration och planera för nästa vinter. Kanske upptäckte du att din snöplog inte uppfyllde dina behov. Då kan du läsa Tua van den Brinks studentarbete från kuskutbildningen. Hon tillverkade en brännaplog och ni medlemmar får nu chansen att tillverka en egen. I Hästoria visas en annan plog, hennanplogen, i ett utdrag ur en redskapskatalog. Det är fascinerande att tänka att man förr kunde köpa plogar som producerades i mängd. Vill man skaffa en hästdragen plog idag får man ha tur och hitta en begagnad, bygga en själv eller bygga om en plog som är anpassad för motorfordon.

Du bor kanske på en plats där snöplogar inte behövs. Då kan du istället inspireras av artikeln om julgransexpressen där julgransodlaren Robertho beskrivit sitt samarbete med hästköraren Per Madestam. Det går utmärkt att genomföra julgransexpressen på barmark.

På temat vinter har vi också med en tecknad story som du kanske inte bör inspireras av.

Oavsett om du har snörik vinter eller inte brukar lunning och skotning vara lämpliga arbetsuppgifter vinterhalvåret. I detta nummer presenteras resultatet av tester gjorda på några olika skogsredskap. Paul Schmit har utrustning som läst av kraften från redskapen och i artikeln kan du läsa om vilka redskap som är mer och mindre snälla för hästen.

Som så brukar, kan du också läsa "på kuskbocken" som denna gång är framtagen av Marta Åkesson. Marta är ny i redaktionsgruppen och vi hälsar henne varmt välkommen!

Jag hoppas att du läser varje ord i MH, att du kommer på seminariet och att du läser brukshästcentrums/min nyproducerade rapport som ger tips framförallt till dig som vill ha, eller vill ha mer, arbete i skogen. Ta del av all kunskap som finns!

Siri Berg
Redaktör

Siri Berg
Redaktör

I detta nummer!

- 4** Ordförande har ordet
- 5** Anslagstavlan
- 6** Hästoria
- 7** Insändare - Rapport från Skaraborg
- 8** Hästen som resurs i det moderna skogsbruket - Projektbeskrivning
- 9** Seriestic - the dogcart
- 10** Insändare - julgransexpress
- 12** På kuskbocken med Niklas Spetz
- 16** Teknik & redskap: Militärsläde
- 17** Annonser: Profilkläder
- 18** Testrapport - Skogsutrustning för häst, del 1
- 21** Stalltips: dyna för kuskbocken
- 22** Så tillverkas en arbetssele del 4
- 24** Studentarbete: Plog
- 29** Inbjudan till årsstämma & seminarium
- 31** Distriktsombud
- 32** Info om medlemskap, Ny i redaktionsgruppen & I nästa nummer

Ordförande har ordet

Snön föll och smälte...

...Sedan föll det lite till, och smälte; och sådär har det hållit på ett tag nu, och däremellan har det varit en hel del is. Det är drygt en vecka in i februari nu så vi ser lite sol emellanåt vilket stärker värkänslorna och hoppet om en kommande vår.

I slutet av januari var styrelsen samlad i Älvdalen för ett arbetsmöte för att sätta allting på plats inför årets stämma och seminarium där vi hoppas på massor av snö för att få bra förutsättningar till årets tema. Vår planeringsschef och tillika kassör hade tyvärr trillat ner från en högre höjd och kunde inte delta då han låg på lasarettet, men vi redde ut en hel del och hoppas på snabb återhämtning. Vi passade på att äta lunch på platsen där seminariet ska vara, och kan intyga att lunchen var mycket god. Läs mer om seminariet på annan plats i tidningen eller på föreningens hemsida.

På jobbet är det intensivt med två LIApraktikanter från en arboristutbildning som vill få massor av träning i att fälla stora träd! Vi ägnar dagarna åt att ta ner barkborreskadade granar som kvistas och apteras. Nu i veckan kommer ett mobilt sågverk för att göra byggnadsmaterial av det, till byggnation av vindskydd och fårhus

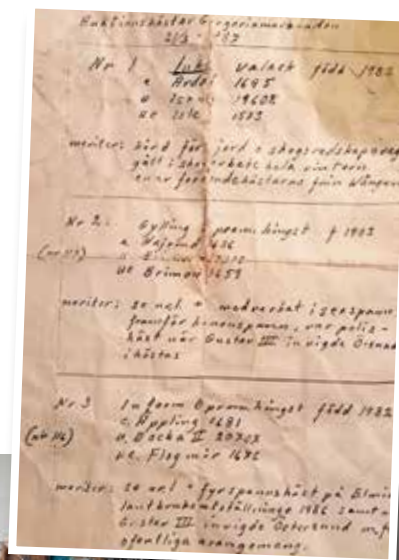
i reservaten. Det är extra roligt när praktikanterna är på plats lite längre perioder eftersom det blir ett bättre flyt och de hinner med att utöva sina nya kunskaper i skarp läge. I fredags fick de jobba helt självständigt i att utföra fällning och beskärning intill en fastighet. Idag började vi lunnna ut högarna och efter lunch fick de jobba helt själva för att slutföra jobbet. Det var ett par stolta praktikanter som gick hem på eftermiddagen. Visst är det så att arborister måste lära sig köra häst i skogen?

Hemmavid har det varit lugnt med det mesta utom i nya verkstaden där allehanda vagnar och redskap stått på tur för reparation. För ett tag sedan var det en liten vagonett som "ramlat" från ett lastbilsflak och landat upp och ner som fick reparation. Praktikanter som ägde den fick böja nya stänger, svetsa och slipa, och efter ett antal timmar var allting uppbyggt och färdigt för målning vilket hon skulle göra hemma. I helgen var det renovering av bromsok och bromscylinder på en liknande vagn. Den vagnen behövde också en ny skakel för att passa lokselen på ett bra sätt. Samtidigt var det kurs på körplanen med tillresta elever och instruktör samt köruppsdrag åt hembygdsföreningen! Så just denna helg har varit intensiv. Under körningen igår hittade jag en lapp,

daterad 21/3 1987, i fickan på min gamla militärrock! Lappen visade auktionslistan på hästar i samband med Gregoriemarknaden i Östersund. Jag var med på en liten forresa från Wängen till marknaden. Under resan bodde vi i olika lador och gårdar på vägen som jag inte kommer ihåg namnen på och väl i Östersund bodde vi i skogskojan på Jamtli. Under helgen sattes det upp en "auktion" på forhästarna och folk bjöd vilt innan de insåg att allt var hittepå! Ett kul minne i en rockficka 36 år senare!

Pherde Stark... Efter en pandemi är det återigen dags att fundera över en resa till Tyskland i slutet av augusti. En upplevelse som måste göras minst en gång i livet. Se mer info längre in i tidningen!

Ta hand om varandra!
Tom Meurling

Sommarpremiering

Kom ihåg att sommarpremieringar ska anmälas senast fem veckor i förväg! Gå in på hästavelsförbundets hemsida för att hitta din sommarpremiering!

Utbildningsmaterial till instruktörskurser

Föreningen har tidigare arrangerat instruktörskurser och för att kunna komma igång med dessa igen behövs ett utbildningsmaterial. En ansökan till Riksantikvarieämbetet har lämnats in och förhoppningen är att föreningen beviljas det ekonomiska stöd som krävs för att kunna skapa utbildningsmaterialet.

Skåningar: se hit! :)

Årsmötet för Sveriges hästkörare, Skåneavdelningen, äger rum söndagen 2 april kl 15.00 hos Söderåsens turridning. Sedvanliga årsmöteshandlingar, lite hästsnack, en titt i stallet och fika ingår.

Kontakta någon i styrelsen om du har frågor eller funderingar! Alla är välkomna!

Hästkörarträff FSHK Skaraborg

15:e april arrangeras en hästkörarträff i Vättilösa med tema vårbruk. Håll utkik på hemsidan eller facebook för mer info!

Leaderprojekt

Som en del av det EU-finansierade leaderprojektet "Horsepower – Innovation in small-scale agriculture and gardening" hölls ett onlinesymposium 5-6 november. 63 personer från 17 olika länder deltog. Symposiumet innehöll 14 presentationer med rapporter om forskning från hela världen, bakgrundsinformation och smarta lösningar från europeiska småbrukare. Alla presentationer finns/kommer att finnas tillgängliga i projektets YouTube-kanal, <https://www.youtube.com/@horsepowerleaderproject>.

En sammanfattning och två liveteckningar finns på hastkorare.se.

Projektgruppen arbetar under vintern med ritningar för fyra nya hästredskap. Ritningarna kommer presenteras och diskuteras under en workshop hos Hälde Hästkraft, Vittsjö 3 juni.

SAVE THE DATE!

Årsstämma 19 mars kl 8.30 i Orsa eller digitalt. Läs mer på hemsidan.

Seminarium i Orsa 17-19 mars. Se annan plats i tidningen.

Föreningen planerar en resa till **Pferde stark** vilket är en stor mässa i Tyskland med marknadsstånd, uppvisningar och tävlingar i olika körgrenar. Det brukar vara mycket populärt.

Lämna din intresseanmälan till Tom! Hör gärna av dig om du har tips på bussar och chaufförer.

WWW...

Att läsa på Brukshästcentrums hemsida: En artikel om årets hästkörare för 2022, Ante Svensson. Rapporten "Hästen som resurs i det moderna skogsbruket". Läs mer om rapporten på annan plats i tidningen.

På hemsidan för norska hästkörarföreningen finns nu en film som bland annat innehåller tips för utbildning av unghästar. Du hittar filmen på arbeidshesten.com

I detta numrets hästoria bjuder vi på ett utdrag ur en katalog från Bergmans verkstad. Tyvärr är året okänt. Inskickat av Ante Svensson

HENNAN - TELEFON 6 VX - POSTGIROKONTO 9 69 25

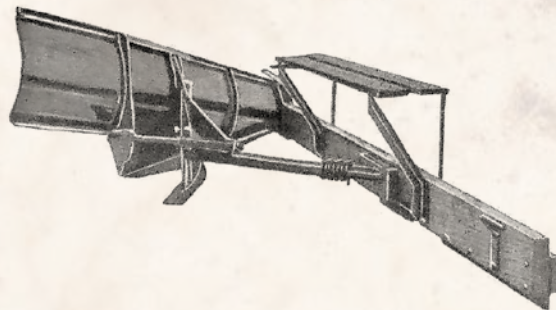
HENNAN-PLOGEN TYP B

Plogen är ställbar för olika bredder i vägbanan från 1,10 m. upp till 1,50 m. och är därför synnerligen användbar för olika vägförhållanden. Avskärarvingen är fjädrande vilket gör att den vikes in vid hårda törnar mot träd och dylikt. Under den ö styrbommen placerade sitsen finnes utrymmen för barlast.

MÄTTUPPGIFT:

Vingens höjd fram	40 cm.
Vingens höjd bak	100 "
Vingens längd i botten	200 "
Vingens största längd	260 "
Styrbommens längd	400 "
Avskärarvingens längd	70 "
Avskärarvingens höjd	55 "

Halvplog med kupad vinge av plåt. Ny förbättrad konstruktion av den välkända Hennan-Plogen, lägre vikt, mer lättgående, hållbarare.

Riktpris *850,-*

Björnbindslen

HANDSMIDDA AV VERKTYGSSTÅL I BRA MODELLER OCH ENÅSTÅENDE DRAGFÖRMÅGA.

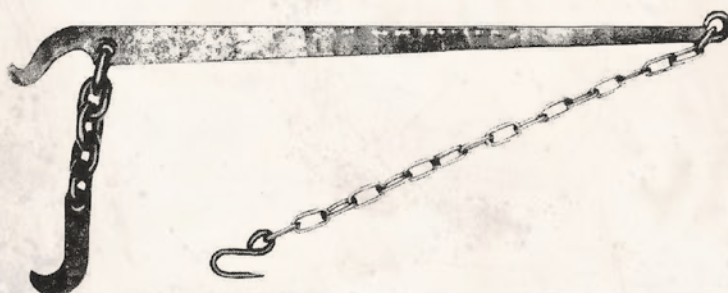

SLÄPBJÖRN

Hävarmens längd 24"
Pris kronor *13,50*

LÄNKLAS. (Skarvlänk).

5/16"	pr st.
3/8"	" "
7/16"	" "
1/2"	" "

PUMPBJÖRN

Dubbelverkande.
Hävarmens längd 30"
Pris kronor *19,-*

KATTING SMS 1503. tillkopade i önskad längder

5.5 mm	pris pr m.
6 "	" "
7 "	" "
8 "	" "
9 "	" "
10 "	" "

Högvärdig kval. SIS 142108

För bil och traktor.

10 mm	pris pr m.
11 "	" "

Insändare

Rapport från Sveriges hästkörare Skaraborg

Inskickat av: Jenny de Carvalho,
distriktsombud Skaraborg

Träff hos Johanna Christiansson

I november bjöd Johanna Christiansson i Älgårås in Skaraborgs hästkörare till en träff för att träna lunning med olika redskap. 5 nordsvenskar, 2 russ och en ardenner med sina kuskar nappade på detta. Vädret bjöd på årets kallaste nordanvind, men efter lite arbete, en mysig brasa, körv med roliga berättelser och utbyte av erfarenheter var alla varma och glada. På bilderna ser ni Lasse Hellsten med sina russ Lojstaffan och Lojstarzan samt Karin Sunnergren med nordsvensken Laban. Foto: Karin Sunnergren och Nellie.

Träff hos Per-Anders Sekund

Den 17/12 hölls träffen utanför Götene hos Per-Anders Sekund. Mitt i julstöket var vi några tappra själar som möttes upp. Vid ankomst blev vi bjudna på glögg innan vi gjorde iordning hästarna. Per-Anders körde två gotlandsrusshingstar födda -20, Willmaj och Imse (med den vita kotan). De fick turas om med förberedande träning bland nya hästar inför vårens hingstvisningar. Medhjälpare var Liselotte Erixon, tillika ägare till Imse. Med på träffen var också ungdomarna Nellie Sunnergren och Saga Söderlund. Nellie hade med sin islandshäst Glóra som fick testa att dra en kälke och Saga var kusk till nordsvensken Dunille (ägare: Anna Tollmar). Vi avslutade med fika och trevliga samtal tillsammans med en nybliven medlem, Marianne, som också fick prova på att vara kusk till Glóra.

Hästkörarträff

15:e april blir det en hästkörarträff i Vätöslåsa med tema vårbruk. Håll utkik på hemsidan eller facebook för mer info. Det går också bra att ringa Jenny de Carvalho på 0730251289.

Hästen som resurs i det moderna skogsbruket - projektbeskrivning

Foto: Elin Nordlund, Backfors gård

Under förra året arbetade jag med ett projekt som arrangerades av Brukshästcentrum. Här berättar jag om projektet, med en förhoppning om att du går in på brukshästcentrums eller föreningens hemsida och läser rapporten.

Brukshästcentrum arbetar på olika sätt för brukshästkörningens utveckling. Ett beslut om att arrangera ett projekt med syfte att öka kännedomen om arbetshästar inom skogsbruk togs. Fokus var mot kommuner och att framhäva fördelarna med användning av arbetshästar inom skoglig verksamhet. Förutom kommuner ingick även Skogsällskapet och Skogsstyrelsen.

Projektet påbörjades med en arbetsdag på Wången där jag, Malinda Alriksson (Wången) och Elin LeeApple (Hästnäringens nationella stiftelse) träffades för att dela tankar och komma fram till hur arbetet med projektet skulle gå till.

Projektet innehöll flera delar där en del var att beskriva fördelar med att använda häst inom skogsbruk. I rapporten finns dessa fördelar beskrivna, uppdelade i stycken utifrån ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella aspekter. En annan del av projektet handlade om att ta reda på hur en

hästentreprenör på ett bra sätt går till väga för att få arbete inom en kommun. Jag började med att skaffa information genom att ta kontakt med kommuner (och andra uppdragsgivare) och hästentreprenörer som hade goda samarbeten. Därefter försökte jag skaffa jobb i kommunala skogar åt tre olika hästentreprenörer. Jag tog reda på hur den skogliga verksamheten bedrevs i de olika kommunerna, försökte hitta de rätta kontaktpersonerna och berättade om olika fördelar med att använda sig av häst. För mig var målet med samtalen ett beslut om att den skogligt ansvariga inom kommunen skulle träffa hästentreprenören i fält. Vid ett sådant möte var det såklart önskvärt att den skogligt ansvariga skulle komma fram till att skogsbruk med häst var lämpligt. I rapporten finns en utförlig beskrivning av hur man som hästentreprenör kan gå tillväga vid sökande efter skogliga uppdrag hos kommuner. Du kan också läsa om hur det gick för de olika entreprenörerna.

Många kommuner, förvaltare och andra uppdragsgivare är certifierade vilket innebär att du som hästentreprenör också ska vara certifierad. Vid intervjuer i projektet ställdes frågan om certifiering och det framkom att det finns möjlighet att göra undantag från kravet på certifiering.

Under arbetet har jag varit i kontakt med många människor och de flesta har varit mycket positiva till virkesdrivning med häst. Har du tankar på att börja arbeta i skogen eller utöka din hästverksamhet inom virkesdrivning kommer du hitta värdefull information i rapporten. Även du som generellt håller på med hästkörning kommer kunna få lärdomar och tankar.

Du hittar rapporten på brukshästcentrums och föreningens hemsida.

Siri Berg

The Dogcart

Seriestripen är tagen från en tidning som hette London illustrated Magazine, "The Graphic". Denna korta serie kom ut 1888 och är tagen från det sista numret av författaren Randolph Caldecott som 2 år senare dog.

Översättning: Hampus Jansson, inskickat av: Lars Hellsten

1. Det var under den hemska kolden, vi hade inte sett hundarna på flera veckor, som Sussie (min syster ni vet) fick sin inspration: 'Låt oss låna doktors släde och skänka de stackars pälsklingarna lite glädje'.

2. Med hänsyn till att ingen av pälsklingarna hade burit sele tidigare, skötte de sig riktigt bra, ända tills...

3. De fick se hundarna ute på träning. Det blev för mycket intryck för dem så de drog iväg.

4. Även då skulle turen vara högst lustfylld. Om inte...

5. ...de larviga slarverna hade galopperat rakt ut i en snödriva.

6. Men vi fick ut dem säkert. Sussie tackade doktorn hjärtligt för lånet av hans släde. Dock kunde vi bara lämna tillbaka delar av den.

THE DOCTOR'S SLEIGH, BY G. H. JALLAND.

[Christmas Illustrated Sporting and Dramatic News.]
"some years back"

Hästar: Frej och Torp-Junie. Kusk: Per Madestam. Foto: Karin Sunnegren

Julgransexpressen på Settergrens julgransodling

I Klämmesbo en mil utanför Tidaholm har Robertho Settergren odlat julgranar från det att han var 15 år 1996. Sakta men säkert utökades julgransodlingen och fler försäljningsställen tillkom.

På gården i Klämmesbo har Robertho erbjudit självplockning av julgranar sedan 2018. Det innebär att kunden får åka till gården, låna såg och själv fälla sin julgran. Detta går även att göra de dagar då julgransodlingen är obemannad. Många av kunderna passar även på att grilla korv med bröd eller bara värma sig vid någon av grillplatserna.

-Redan från start insåg jag att självplockning av julgran inte bara handlar om att sälja jul-

granar – utan om att sälja en fin upplevelse. Jag började därför fundera på hur vi ytterligare kunde förbättra kundernas upplevelse genom att erbjuda kunder att åka med häst och vagn till en odling i skogen för att självplocka julgranar.

-Vi valde att kalla konceptet Julgransexpressen. Jag tog under hösten 2020 kontakt med den lokala entreprenören och entusiasten Per Madestam som driver Naturnära Hästkraft. Tyvärr grusade pandemin våra planer under december 2020 på grund av restriktionerna som infördes någon vecka innan vi skulle köra premiärturen. Genom att dela vår nyhet om konceptet med Julgransexpressen på

Foto: Michaela Zabel Yellowfox

Hästarna Frej och Torp-Junie har lunchpaus. Foto: Karin Sunnegren

Hästar: Frej och Torp-Junie. Kusk: Per Madestam. Foto: Mia Madestam.

Foto: Settergren

facebook såg jag dock att konceptet hade stor potential då inlägget fick stor spridning genom att 40 000 personer i Skaraborg och Jönköping såg inlägget i sina sociala flöden.

Inför 2021 gjordes en ny lansering under tre söndagar i advent där kunder för 25 kr/person fick åka med Julgransexpressen upp till en julgransodling i skogen, grilla korv, självplocka julgran och sedan åka tillbaka till gården. Julgransexpressen blev en succé från första dagen. Under tre söndagar var det totalt 250 betalande gäster.

-Att det var snö och ett nästintill perfekt decemberväder har givetvis bidragit till succén men Pers trevliga bemötande av kunder, hästarna och den fina upplevelsen att på gamla tiders vis åka till skogen för att hämta en julgran ger kunderna en väldigt fin känsla. Många återkom även i december 2022 då efterfrågan av Julgransexpressen ökade ytterligare.

Inför 2023 planerar vi att fortsätta erbjuda Julgransexpressen. Det finns ett stort behov av naturnära och enkla upplevelser som fyller vardagen och inte bara tillgodoser ett behov av konsumtion utan något som också skapar gemensamma minnen och upplevelser att prata om under året.

Förhoppningsvis kan vi utveckla konceptet genom att även sälja kaffe, glögg och fika för dem som inte har med sig eget att grilla. Det hade också varit fantastiskt att kunna erbjuda en till två producenter som säljer lokala delikatesser inför jul på julgransodlingen i Klämmesbo under helgerna i advent. Att få till känslan av en liten julmarknad, självplockning av julgran samt Julgransexpressen kunde nog dra ytterligare kunder från ett stort område till gården utför Tidaholm.

/Robertho "Sätter-gran"
Settergren

Robertho Settergren med en nyhuggen gran.
Foto: Settergren

1. Hur kom du först i kontakt med Föreningen Sveriges Hästkörare?

Det var genom Jan och Leif Bång, jag var nere hos dem och då hade de infoblad om föreningen.

2. Vad har du/ni för hästar och vad kör du/ni?

Jag har 5 ardennerhästar. Ett 19-årigt sto som jag har köpt som halvåring och de andra fyra har jag fött upp själv. För mig är inte rasen det viktiga och jag kan inte heller säga att jag är jätteintresserad av avel, utan är hästen snäll så får det vara vilken häst som helst. Jag har haft en gigantisk tur som fått två otroligt snälla hästar, det 19-åriga stoet och hennes första föl på 14 år, har varit med på jättemånga olika evenemang och hitintills har det gått bra. Jag kör mest i skogen och det är på hobbynivå.

3. När och var blev du först "hästbiten"?

Det var när jag var runt 10–12 år när vi fick en fjording, som mest reds men som också kunde köras i skogen. Sedan dess har det funnits hästar i min omgivning mer eller mindre hela tiden. På senare tid har det blivit mer och

mer körning. Den egentliga anledningen till att jag skaffade två hästar var för att jag skulle kunna plöja. Det är något speciellt med plöjning och i höstas var vi med i SM i plöjning vilket var jätteroligt. Alla mina ardennerhästar

är också inridna, vilket kan vara praktiskt när man till exempel får punktering på huggarvagnen vilket hände nyligen. Då kunde jag sitta upp på den ena och så fick den andra gå bredvid.

4. Vad är som driver dig/er att använda hästen?

Jag tycker att samspelet med hästen är det roliga. Att det går att samarbeta och göra så många olika grejer med ett så stort och dessutom flyktbenäget djur, det är nästan så att man kan fundera "hur gick detta till" när man lyckas. Sen tycker jag också att det är jätteskoj att åka omkring på olika evenemang och träffa sköna och härliga människor.

5. Vilken är din/er favoritkörning och varför?

Alltså egentligen spelar det inte så stor roll vad jag kör. För det är just det här samspelet, att lyckas få hästarna att vara med på det jag ber dem om, som jag tycker är roligt. Det blir mest att jag kör i skogen, men sen tycker jag också att det är roligt med uppdragskörningar, att exempelvis köra bröllop eller skjutsa människor, allra helst de som inte är jättevana vid att åka vagn.

6. Vad har du stående längst fram i ditt vagnslider och vad använde du det till?

Huggarvagnen står längst fram för den använder jag mest. Den körs med två hästar. Jag har den för att då slipper jag lasta själv. Jag har även lite vagnar tillgängliga för att kunna köra människor, exempelvis en remmalagsvagn.

7. Berätta något speciellt häst- eller körminne du/ni varit med om.

Med mina två äldsta hästar har jag två helt olika saker som är väldigt minnesvärda. Den ena var när jag fick äran att köra likvagn 3 km till en begravning. Då fick det inte hända något och det skulle även göras på ett respektfullt sätt, då det var hans sista resa och enligt hans egen önskan. Den andra minnesvärda upplevelsen var när vi körde inne på Ullevi-arenan inför 22 000 personer på läktaren under invigningen av EM 2017, det var en speciell känsla. Det är två helt olika saker, det finns ett så brett spektra vad man kan göra med dem.

Jag hade tre fyraåringar som gick KBI i somras. Jag har fött upp dem själv och det kändes speciellt att ha med dem vid samma tillfälle. Alla tre blev godkända, vilket var roligt.

8. Har du/ni något råd till alla som håller på/vill hålla på med hästkörning?

Lyssna på de som har hållit på längre, be dem om hjälp. Man kan alltid vara med och lyssna, för att sen skaffa sig en egen uppfattning om vad man tycker är rimligt. Jag hade aldrig lyckats med KBI om jag inte träffat hästmänniskor och tagit del av vad de tycker och tänker. Åk runt, titta och var med, de flesta tycker att det är jätteroligt att dela med sig av sina kunskaper till någon som är genuint intresserad. Sen är det ju så att ju längre man håller på med körning, desto mer inser man hur lite man kan...

9. Har du något ämne du skulle vilja ta upp på ett framtida Hästkörarseminarium eller i Moderna Hästkrafter?

En säker unghästantering tycker jag är viktigt! Unghästanteringen har en stor betydelse för nästa generations hästar och nästa generations hästågare.

10. Vem vill du/ni se på Kuskbocken i nästa Moderna Hästkrafter?

Helen Fredriksson

Vi tackar Niklas för hans bidrag och hälsar Helen Fredriksson varmt välkommen till nästa nummer!
/Redaktionen

Teknik & Redskap

Militärsläde modell packsläde

Text & foto: Lasse Hellsten

I tidigare nummer av MH skrev jag en artikel om en fältposttransportvagn som jag hade fått av Armémuseet i Stockholm. I samband med detta fick jag även en stor så kallad packsläde och en del skaklar, hjul och andra mindre saker för häst. Släden är ca 4,5 meter lång och själva flaket vilar på två långa källkar som sitter ihop med en kätting. Källkarna är rekad med stänger som går genom banken i två hål. Detta innebär att den tål en hel del stötar framifrån och gör att den inte fastnar i stubbar och stenar. Den körs med enbett och har en låda som kuskbock.

Alla militära föremål är ganska lätta att sätta ihop och plocka isär, bara man vet hur man gör och gör det i rätt ordning. Jag slet en del innan jag lyckades sätta ihop den. Släden väger en hel del och jag är förundrad över hur starka och vältränade hästarna måste ha varit för att dra den i djup snö i terräng. Den är nog väldigt följsam och användes främst, vad jag hört, till att transportera varor till trossen.

Nu står den bredvid fältposttransportvagnen i min försvarshörna på museet i Älgårås tillsammans med en hel del andra militära redskap, hjul, sadlar och slädar. Förutom denna släde fanns på Armémuseet även andra, liknande, varianter som jag lät stå kvar i Stockholm.

Beställ FSHKs profilkläder från

EMILS

CYKEL & SPORT

VINTERVÄST (art.nr 38011900)

Fleecefodrad vinterväst med vattenavvisande finish. Perfekt komplement till din Soft Shell-jacka, hood eller fleece. Förlängd rygg som värmer rygglutet. Khakifärgad med FSHKs logga i originalfärger som rygstryck eller kornblå, marinblå, grå, svart med vitt FSHK-tryck. Storlek S-XXL. Pris inkl. tryck och moms: 799 kr. Önskas namntryck på bröstet tillkommer 15 kr.

T-SHIRT (art.nr 33001033)

Skön tubstickad t-shirt med ribbstickad hals. Förstärkt nack- och axelsöm. Tvånålssöm i ärm. Grämelerad med FSHK-loggan i originalfärger som stort brösttryck. Storlek XS-6XL. Pris inkl. tryck och moms: 140 kr

T-SHIRT DAM (art.nr 33041059)

Rundhalsad t-shirt i dampassform med korta ärmarna. Förstärkta axelsömmar. Grämelerad med FSHK-loggan i originalfärger som stort brösttryck. Storlek XS-L. Pris inkl. tryck och moms: 180 kr

PIKÉTRÖJA (art.nr 33051035)

Piké med bröstficka och kort ärm. Ribbstickad krage och ärmavslut. Vit eller grämelerad. FSHK-loggan i originalfärger som litet brösttryck. Storlek XS-L. Pris inkl. tryck och moms: 380 kr

PIKÉTRÖJA DAM (art.nr. 33071035)

Pikétröja i dampassform. Ribbstickad krage och ärmavslut. Förstärkt nack- och axelsöm. Vit eller grämelerad. FSHK-loggan i originalfärger som litet brösttryck. Storlek XS-L. Pris inkl. tryck och moms: 380 kr

Profilmössa Kyle (Clique, art nr. 024131)

Dubbel single jersey mössa med sex flatlocksömmar i toppen. Svart med svart söm och FSHK-loggan i vitt. Pris inkl. tryck och moms: 130 kr

Keps Force (GKW art. nr 246)

Armykeps med platt krona, kantband runt om och lufthål i metall för extra ventilation. Kort skärm och skön passform. Förböjd kortare skärm, justerbar med kardborrespänne bak. Grå med FSHK-loggan fram. Pris inkl. tryck och moms 140 kr

Varseljacka (art. nr 40641811)

Godkänd som huggarjacka. Varselorange/marinblå. Slitstark, lätt och vattenavvisande material. Hög komfort och optimal funktionalitet. Kortare framtill för maximal rörelsefrihet, längre baktill för bättre skydd över rygglutet. Certifierad enligt EN ISO 20471, klass 3, skyddskläder med hög synbarhet. Ryggtryck med FSHK-loggan i originalfärger. Storlek XS-4XL. Pris inkl. tryck och moms: 1300 kr. Önskas namntryck på bröstet tillkommer 15 kr. Pris inkl. tryck och moms: 1300 kr.

Varseljacka "softshell" (art. nr 48772516)

Här till vänster i bild. Mer info på FSHKs hemsida.

Frakt tillkommer. Billigaste fraktoalternativet tillämpas. Beställning via telefon eller e-post. Emils Cykel & Sport, Hamngatan 6, 54430 Hjo, emil.fredriksson@vitesse.se, 070-4441848

Föreningen
**SVERIGES
HÄSTKÖRARE**

Testrapport skogsutrustning för häst, del 1

Fössing

Artikeln är en förkortad version.
All text, tillsammans med fler bilder
och diagram finns på:
<https://www.schaffmatpaerd.com/en/test-reports/>

Ursprunglig text på engelska & bilder: Paul Schmit
Översättning: Sven-Olof Salomonsson

Inledning

Under århundraden har skogskörning med häst följt gamla traditioner, och detta görs fortfarande idag. Traditionellt använde svenska hästkörare kälkar av trä. Detta ändrades på femtiotalet när uttransporten av virke inte bara gjordes under vintermånaderna. Idag är Sverige föregångare för skogskörningsutrustning för häst och det finns en stor variation av häst-

dragna redskap till försäljning. Den mesta utrustningen tillverkas i stål och är ofta varmgalvad, vilket garanterar lång livslängd för hård användning i skogen.

När hästen går, utför bogarna en fram- och återgående rörelse. Den skandinaviska typen av skaklar och selar kan följa dessa rörelser. Men detta gäller endast om skaklarna är

tydligt längs en vertikal axel, som möjliggör en långsgående rörelse på skaklarnas båda sidor. Därför har påverkan av stela skaklar jämfört med rekade skaklars påkänning på bogen undersökts. Detta genom en jämförelse av krafterna på vänster och höger sida av selen.

Teknisk beskrivning av utrustningen:

Vikt:

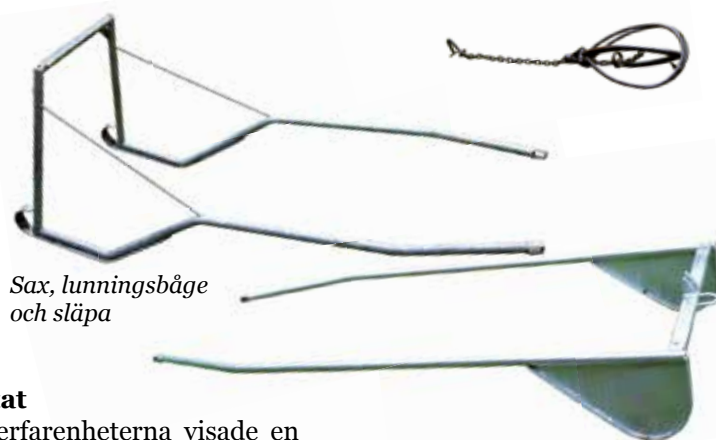
Svängel 2,9 kg
Körsax 10,4 kg
Släpa 20,5 kg
Lunningsbåge 30,0 kg
Lunningsbåge med hjul 62,0 kg
4-hjulsvagn 230 kg

Virke i försöket:

Diameter: framända 360 mm.
Bakända 280 mm
Längd: 3300 mm
Vikt: 221 kg

Häst i försöket:

Namn: Mojje
Ras: Svensk ardenner
Född: 01.06.1998
Mankhöjd: 1,62 m
Vikt: 900 kg
Selstorlek: 25" half sweeny

Sax, lunningsbåge
och släpa

Resultat

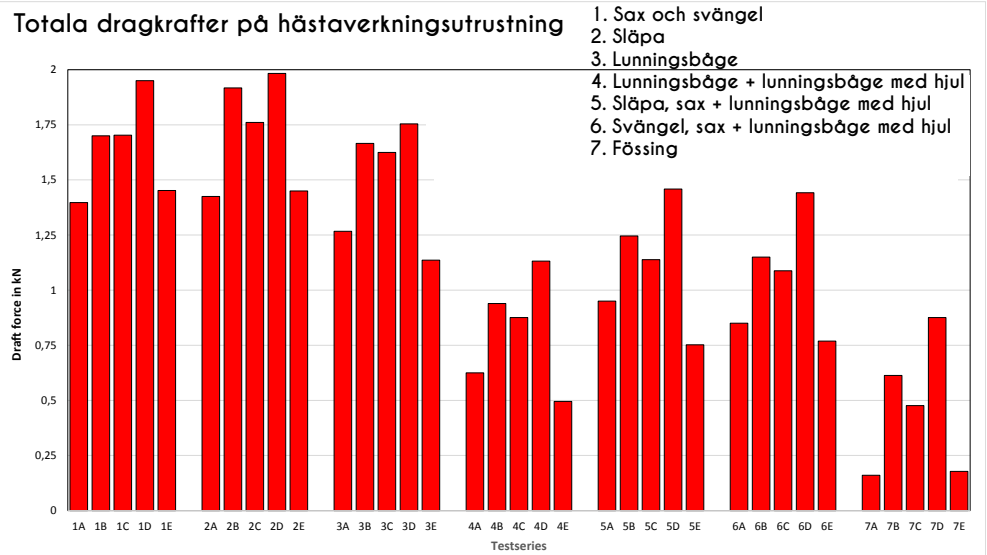
Enligt erfarenheterna visade en jämförelse av provsträckorna A och C att en bevuxen skogsmark kräver mer dragkraft än skogsvägen, i genomsnitt + 25 % mer.

För att utvärdera erforderlig dragkraftspåkänning för varje redskap, mättes dragkrafterna på fem olika provsträckor, A till E, med följande markförhållande och längd:

A skogsväg plan 15 m
B skogsväg uppför 49 m med 9,25 % stigning
C plan skogsmark 53 m
D skogsmark uppför 25 m med 13 % stigning följt av plan skogsmark 12 m
E skogsmark nerför 17 m med 15 % lutning

Diagrammet visar skillnaden mellan redskap, markförhållanden och lutning. Som väntat krävs den största dragkraften för all provad utrustning för den branta uppförslutningen i provsträcka D. Intressant är dock att nedförsbacken i skogen (provsträcka E) kräver samma dragkraft som för plan skogsväg (provsträcka A). Det understryker än en gång påverkan av markförhållandena. Detsamma gäller för provsträckorna B och C, som kräver samma kraftförbrukning för all provad utrustning.

Vid utläsning av diagrammet ser det ut som att svängel och körsax kräver samma dragkraft som släpa. Men genom studien framkom att stötdämpningseffekten för alternativet med körsax är större vilket beror på draglinorna. Släpan gav med sina stålskaklar dragkraftstoppar på över 6 kN vilket motsvarar en belastning av 621 kg på bogarna. Jämförelser mel-

Trots dess höga egenvikt kan 4-hjulsvagnen anses bäst. I jämförelse med de andra redskapen visar fössingen den lägsta totala dragkraft, både med avseende på medelvärden och toppar i hela provserien. Detta tack vare den låga friktionen. Hästen behövde

av deras ogynnsamma rörelsemönster.

Vagnar, utrustade med antingen 4, 6 eller 8 hjul är populära redskap bland svenska skogskörare.

Bilderna visar skillnaden mellan redskapskombination för punkt 4, 5 och 6 i diagrammet. I vänstra bilden är stockens framände buren av lunningsbåge. I de övriga två redskapskombinationerna är stocken fäst i en sax som är kopplad antingen i släpa eller i svängel och draglinor.

lan släpan och övriga redskap visar att släpan innebär mest ineffektivitet och obehaglig för hästen.

Lunningsbåge med stålskaklar hade betydligt bättre egenskaper än körsax och släpa. Lunningsbågen kräver inte bara en mindre dragkraft av hästen, utan ger också mjukare rörelsemönster. Det kan förklaras med att stockens framdel är något upplyft från marken vilket orsakar mindre stötar och lägre friktion.

Försöken visade att den hjulburna lunningsbågen, där stockens bakände lyfts, är det bästa redskapet för lunning. Detta trots att stocken tenderade att pendla. Den stora fördelen med den hjulbundna lunningsbågen är den låga friktionen mot marken.

bara dra hälften så mycket med vagnen som med markbundna släpmetoder. Eftersom virket inte har någon kontakt med marken och är förankrat i vagnen påverkades inte dragets rörelsemönster.

Det var tydligt att hästens vänstra bog utsattes för mer fysisk påverkan än höger bog. Störst skillnad mellan vänster och höger sida visades vid användning av hjulförsedd samt icke hjulförsedd lunningsbåge. Detta kan förklaras med den stela ramkonstruktionen, som inte kan följa de växelvissa rörelserna av hästens båda bogar.

Diskussion

All testad utrustning kan rekommenderas för skogsbruk, men släpor och körsaxar ska huvudsakligen användas endast för mindre laster på grund

Denna testrapport understryker den tekniska överlägsenheten av denna utrustning jämfört med redskap som släpar på marken.

Med hänsyn till frågan om djurvälstånd, ska vikten av stötdämpning poängteras när man arbetar med släpande virke och stålskaklar. Dessutom ska rekade skaklar helst användas och bör bli standard i all framtida utrustning, inte bara för skogsbruk utan också för lantbruk och andra typer av sammanhang. Rekade skaklar är viktigt för hästens arbetsförhållanden.

I ytterligare tester kommer de olika skogsvagnarna på marknaden att testas för att jämföra deras egenskaper och för att bekräfta slutsatserna i denna testrapport.

Kuskelever hos Sigvard Gustavsson, Hälde Hästkraft. Foto: Karin Sunnergren

KUSKUTBILDNING I BRUKSHÄSTKÖRNING

Gå Sveriges enda yrkeshögskoleutbildning för brukshästkuskar.
Du läser på halvfart under två år. Undervisningen sker på
Wången, på distans och ute hos hästentreprenörer i landet.

"Genom utbildningen har jag fått ett ovärderligt nätverk och vänner för livet! Jag
har utvecklats både som människa och entreprenör."

Anneli Hamrin, Nordsvensk Hästkraft.

Utbildningen är kostnadsfri och studiemedelsberättigad.
Läs mer på wangen.se/kuskutbildning-brukshastkorning

SÖK
SENAST
15 APRIL

wangen.se

STALLTIPSET

Har du något tips du vill dela med dig av i kommande nummer? Skicka in till redaktionen!

Tillverka en dyna!

Jag kapade sönder en gammal trädgårdsstol som breddades och monterades på en 8-hjulning för att kunna sitta bekvämt när jag kör servicerundor i reservaten. Problemet var att sitsen var lite obekvämt och som lösning la jag en gammal dyna på sitsen så den blev mjuk att sitta på. Jag, och även andra har försökt sätta fast den med balsnören, remmar och framförallt silvertejp men utan ett bra resultat. När LIA-praktikanten plötsligt gled ut i skogen sittandes på dynan fick vi nog.

En upphittad plyfaskiva sågades till i rätt mått och tillsammans med en stuvbit tyg och en uttjänt skummimadrass tillverkades en dyna. Skumgummit ska skäras så att det är flera centimeter större än skivan eftersom att man då får runda hörn när tyget sträcks över skumgummit. Att ha större skumgummi än skiva gör också att man inte ser någonting av skivan.

Plyfaskivans fastsättning i underredet skedde med hjälp av så kallade islagsmuttrar för att sedan bultas fast underifrån.

Lycka till! /Tom

Text & bild: Emely Lönnberg, utbildad sadelmakare och kusk

Så tillverkas en arbetssele

Del 4. Förberedelse av remmar

Tanken med denna följetong är att ni ska få en bild av hur det går till när en arbetssele tillverkas, från val av material till färdig sele samt gå igenom några olika typer av lokor/bossor. Det finns en rad olika typer av lok-/arbetssele men jag kommer i den här artikelserien att fokusera på en typ av arbetssele som är ganska vanlig.

Jag har i tidigare delar gått igenom mätning av hästen, olika varianter av lokor, bossor och däcklar, hur man planerar arbetet, gör ritningar och mallar samt hur man väljer vilken del av lädret som man ska använda till vad. I denna del ska jag gå igenom hur man förbereder och syr ihop remmarna och vad som är viktigt att tänka på.

Mäta och slå hål

Innan man syr ihop de olika remmarna gör man olika förberedelser, jag brukar börja med att mäta upp alla remmar och markera vart söljor (spännen) m.m. ska vara för att sedan gå vidare till att slå hål för söljor.

Kantskärning och reffel

Reffeln är skåran/randen som går längsmed kanten och som sömmen går i om det finns en söm.

Olika typer av reffeljärn, de finns också i trä

Samtliga remmar kantskärs och refflas, men i olika omfattning och i olika steg. På remmar som ska dubbelsys runt ett beslag, t.ex. en sölja gör jag kantskärning och reffel innan jag syr eftersom det är svårt att komma åt efteråt. Annars gör jag nästintill alltid kantskärning och reffel efter sömning då man ibland kan behöva jämna till kanterna på en dubbelsydd rem. Är man ovan är det lättare att få till en bra reffel om man gör den innan man kantskär. Innan kantskärningen finns mer kant att hålla reffeln mot. Fördelen med att göra kantskärningen först är att man då kan få en finare reffel eftersom man får bort lite ojämnheter på kanten med kantskärningen.

Rå kant till vänster och kantskuret till vänster

Kantskärningen är en viktig del för att få en hållbar rem, kantskärningen tar bort "hörnet" på läderremmen vilket gör att det blir en stadigare och hållbarare kant som inte nöts sönder lika lätt mot söljan eller andra delar av selen. Reffeln fyller kanske inte någon funktion, men en rem utan reffel är inte klar.

Reffel skapas

Kantskärning

Det är en god idé att använda slitskydd runt beslagen

Förstärkning och slitskydd

Innan man börjar sy behöver man också fundera på eventuella förstärkningar såsom slitskydd runt beslag eller nylonförstärkning i remmar som kan behöva extra styrka, t.ex. uppehållsrem och dragläder. På en arbetssele brukar jag ha slitskydd av läder vid alla beslag på dubbelsydda remmar, då det är mycket vikt och rörelse i en arbetssele. Nästa stycke beskriver slitskydd i form av kantputs.

Kantputs

Om man ska lägga någon form av färg/puts på kanten bör man också göra det runt beslagen innan man syr. Kantputsen har inte bara som funktion att få det att se bra ut, det är också ett sätt att skydda lädret från yttre påverkan som t.ex. fukt. Kantputsen minskar friktionen i söljan och håller ihop kanten vilket gör att remmen håller längre. Det finns flera olika sätt att putsa en kant på. Det som behövs är något som ger en glansigare/hårdare yta och som står emot fukt. Man kan t.ex. använda bivax, gelatin el-

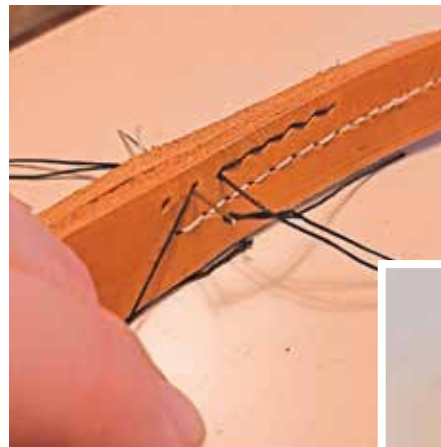
ler färdig kantfinish eller kantfärg. Efter att man strykit på det man vill använda polerar man upp kanten med ett falsben eller grovt canvastyg. Värmen som skapas av friktionen gör att kanten blir slät och glansig. Jag använder mig ofta av bivax, det ger en mjuk och tålig kantputs, jag lägger på bivaxet och använder sedan en bit canvastyg att polera med.

Sömnad

De allra flesta remmarna på en sele syr jag på maskin, det går förstås att sy för hand men på längre remmar sparar man mycket tid genom att sy på maskin. Den största skillnaden mellan en handsöm och en symaskinssöm är att det i handsömmen inte är någon över- och undertråd. Vid handsömnad trär man tråden igenom lädret vid varje stygn vilket gör att om några stygn går sönder repas inte hela sömmen upp. För en maskinsöm går undertråd och övertråd över respektive sida av remmen vilket innebär att den lättare repas upp. En handsöm kan "knytas" vid varje stygn. Sådan "knytning" kan med fördel tillämpas när man ska sy nära ett beslag. När man genom "knytning" låser respektive "sömtag" blir det lättare att sy så att det inte blir glipor.

Vid handsömnad använder man enklast en skärsyl och två sadelmakarnålar. Nålarna ska vara trubbiga i änden, hålen gör man med skärsylen. Skärsylen är slipad så att den har fyra kanter och det blir ett avlångt kantigt hål av den vilket ger plats åt trådarna.

Det viktiga med sömmen är att få den tajt och att man syr längsmed remmen och aldrig rakt över remmen. Vid sömnad rakt över remmen skapas en perforering som försvagar remmen avsevärt. Om man syr "runt" en rem som i t.ex. en spets eller vid ett beslag bör man sy som en spets eller annan typ av dekor för att inte sy rakt över remmen.

Handsömnad

Den vita sömmen är sydd på maskin och den svarta för hand

Skärsylen är slipad med 2 vassa kanter och 2 lite mjukare, det ger ett avlångt hål med två tydliga spetsar som ger plats för trådarna

Sleifen är det som håller reda på änden av remmen

Hål från skärsyl

Examensarbete från kuskutbildningen

BRÄNNAPLOGEN

Tua van der Brink

Jag har länge funderat på hur det optimala hästdragna snöröjningsredskapet för en liten gård skulle kunna se ut. Jag har kollat på andra typer av snöplogar och sett allt ifrån två hopskruvade plankor till en gammal snöplog anpassad för en byväg, till en nytillverkad snöslunga. Det jag saknar hos de snöplogar jag testat och kollat på är anpassningsbarhet, de har ett ganska smalt användningsområde. Mitt mål blev därmed att göra en allt-i-en plog som går att anpassa efter många olika typer av plogningsuppdrag.

Syfte

Syftet med arbetet är att utveckla och tillverka en prototyp till en väldigt flexibel och anpassningsbar hästdragen snöplog. Plogen ska vara justerbar i bredd och steglöst justerbar i höjd. Den ska således passa alla typer av snö, från blötsnö till puder och drivsnö, samt passa både vid röjning av öppna ytor (exempelvis en gårdsplan), byvägar och smala gångar.

Metod

Tanken är att jag ska göra research, skapa en ritning, bygga samt testköra. Det ska bli en spetplog med vingar på en gammal hästdragen kälke eller stötting. Idén till plogen har vuxit fram i mitt huvud under tid och jag har en ganska klar

bild av hur jag vill att den ska fungera och se ut. Jag kommer att göra lite research för att förhoppningsvis hitta lösningar på konstruktionsdetaljer.

Research och inspiration

Den idé som resulterade i detta arbete har funnits länge. Trots det är det bra att kolla på, och även provköra, några befintliga varianter av hästdragna snöplogar innan byggandet påbörjas. Denna research har jag gjort med och hos min handledare Styrbjörn och det har gett mig många tips på hur jag ska lösa vissa delar i min egen konstruktion. Samtliga provade snöplogar har dragits av Styrbjörns ardenner Pandora. Jag har provkört en snöplog som använts för att ploga byvägen i Öravattnet fram till 60-talet. Det är en spetsplog med

en vinge på höger sida som går att fälla ut/in för ställbarhet av plogbredd, den fungerar relativt bra men har svagheten att den har en stor svängradie och inte passar för att ploga en gårdsplan, till exempel. Den har en stabil konstruktion och smarta lösningar som gångjärn 4 mellan spets och plogvinge samt metallbleck som motverkar stora rörelser i sidled (så att plogen inte sladdar).

Hos Styrbjörn byggde vi en plog i form av ett plogblad under en flakvagn där plogbladet går att höja och sänka. Denna passar bättre för plogning av exempelvis en plan då den går att höja för att lämna av snön på önskad plats (och ändå köra vidare ekipaget framåt). Svagheten i denna är att den är något tung och kanske

blir för tung för enbart en häst att dra om det blir drivsnö eller annat tungt före. Jag har också fått köra en "hemmabyggt" spetsplog bestående av två hopskruvade plankor som en spets och med ett litet flak för att åka på om man så önskar. Denna använde vi för att ploga upp en rundbana på en åker där det låg djup men relativt lätt snö vid plogtillfället. Plogen fungerade utmärkt för ändamålet. Fördelarna är att den är relativt lätt att bygga med lite material och små medel samt att den fungerar mycket väl till sladdning av banor och skogsvägar. Nackdelen är att den inte är så flexibel (det skulle inte gå att ploga en väg eller en gårdsplan med den.)

Konstruktionslogg

Här stolpar jag upp de tillfällen jag byggt, vad jag gjort vid varje tillfälle samt ungefärlig tidsåtgång per tillfälle. Varje datum föregås av tillhörande bilder.

18/1: Jag byggde spetsen och försökte få till detta på en flakslåde. Jag bytte idé till att konstruera plogen på en stötting istället, detta mest för att medarna på denna stack längre fram. De längre medarna var lättare att montera spetsen på utan att stöttingens egenskaper försämrades. Den här dagen byggde jag även vingarna. Ca 2h

2/2: Jag gjorde iordning stöttingen (tog bort den roterande delen där stockarna ska lastas) och anpassade spetsen efter stöttingen (sågade ur i spetsen för medarna). 2h

25/2: Idag satte jag fast vingarna (monterade gångjärn och provade att skruva ihop så att det passade). Jag stabiliserade spetsen med hjälp av extra träförstärkningar. 2h

28/2: Jag byggde ett litet flak och en sits för kusken. 2h

1/3: Jag sågade till metallförstärkningar som ska förstärka spetsen och vingarnas baksidor, samt monterar längst ner på plogbladet för att få metall närmast underlaget. 1h

7/3: Jag har stabiliserat spetsen med metallförstärkningar då jag tror att plogen annars lätt bryts sönder vid plogning i tyngre snö. Jag har även stabiliserat sitsen med extra snedstag för att få den mer stabil och hållbar. 1h

14/3: Jag har förberett och installerat "stödhjulet". Jag tog bort själva hjulet så att bara stödbenet kvarstod, och skruvade fast stödbenets klämfäste i den tvärgående plankan på plogens spets. Stödbenet tar spjårn mot en tvärgående plank mellan stöttingens medar och tar därmed "spjårn" mot stöttingen för att lyfta plogbladet. 1h

19/3: Jag har borrarat och fäst metallförstärkningar på vingarna. Här använde jag en del vagnsbult (där det var trä på framsidan), vagnsbult är snyggare och mer hållbara men passar bara där materialet är trä på den sida där bultens huvud ska sitta. På övriga ställen har jag använt skruv av passande dimension. Jag sågade även till "armar" som ska fästas i vingarna för ställbarhet i bredd. 4h

28/3: Jag har byggt träkonstruktionen till "lyftanordningen". Denna har till uppgift att hålla plogbladet och vingarna skapligt plana även vid upphissat plogblad. (Jag insåg att det blir vingligt för hela plogbladet att bara balansera på stödbenet i upphissat läge). 2h

2/4: Jag monterade metallbleck på stöttingens medar. Metallblecken ska gå ner i marken när plogen körs och på så vis motverka att stöttingen sladdar eller rör sig för mycket i sidled. Jag "förlängde" även medarna och monterade ny infästning för skaklarna, detta gjordes av ett gammalt hittat beslag. 3 h

Total konstruktionstid: ca 20 timmar.

Material

Till min plog har jag försökt använda mig så mycket som möjligt av material som jag hade liggandes hemma, därför är inte dimensioner på plankor och regler några standardmått. Dimensionerna på virket är inte heller jättenoga utan kan varieras efter tycke och smak samt vad som finns hemma. Plogen

är i huvudsak konstruerad av trä men med metallförstärkning för att öka hållbarheten. Plogens vingar är fästa med gångjärn och lyftanordningen är konstruerad av ett stödben till släpvagn. För att plogen inte ska glida i sidled finns två metallbleck monterade, metallblecken går ner i marken och stabiliserar.

Plankor m.m.

1 st timmerstötting
1 st stödhjul till släpvagn
Ca 17,5 m plankor, dimension: 30x200mm
Ca 5,7 m plankor dimension: 21x95mm
73 cm plankor dimension: 100x40mm
Ca 5,3 m regel, dimension: 45x45mm

Fästen och beslag

Ca 4,7 m stålprofil 65x4mm
43cm L-stålprofil 55x55x4mm
Okänt antal trallskruv 4,8x75mm
Okänt antal trallskruv 5,0x55mm
Okänt antal ankarskruv 5,0x40mm
12st vagnsbult med mutter
46st sexkantsbult med tillhörande mutter, M6x40mm
4st sexkantsbult med mutter, M12x70
2st sexkantsbult med mutter, M8x120
4st vinkeljärn 55x55mm
8st hakgångjärn 400mm
4st surrningsfästen
2st märlor
8st gängade krokare
1st gammal infästning för skaklar

Resultat

Resultatet blev en prototyp av en snöplog som jag kallar Brännaplogen eftersom den är tillverkad i Korsmyrbränna, där jag bor. Plogen är i grunden en spetsplog med två vingar, konstruerad på en gammal stötting. Plogen har en sits där en kusk kan sitta bekvämt och köra hästen.

Vingar och breddjustering

Plogen är justerbar i bredd i fyra steg, där steg 1 är smalast med en plogbredd på 112 cm och steg 4 bredast med en plogbredd på 270 cm. Brännaplogen är justerbar så att en vinge i taget kan fällas ut om man önskar ploga och forsla snön åt ena hållet (till exempel vid plogning av halv väg). Bilderna visar Brännaplogens 4 lägen vad gäller breddjustering.

Skopfunktion och höjdjustering

Plogen är steglöst justerbar i höjddled mellan 2 och 35 cm över marken. Plogen kan hissas upp och få enbart stöttingens egenskaper om behovet skulle uppstå (om man till exempel vill dumpa av snön och fortsätta köra ut på en åker eller dylikt). Plogvingarna kan även vinklas framåt om kusen vill ha en "skopeffekt" och skopa med sig snö för att lägga på annan plats.

Förbättringspotential

Nästa steg för Brännaplogen blir att testas i alla sina lägen och utföra olika typer av plogningar: längs väg, på gårdsplan samt där det är smala gångar. Tester ska också utföras i olika typer av snö, detta för att få en bild av hur den vidare kan korrigeras och förbättras. Nedan presenteras några saker som skulle kunna vara svagheter och som jag kommer att kolla extra på vid provkörning av plogen.

- Eventuellt behöver någon form av bromsanordning installeras då originalfunktionen där stöttingen ska kunna glida upp på skaklarna och på så vis bromsa, inte går att använda eftersom plogens spets sitter i vägen. Det är dock möjligt att hastigheten till exempel nedför en nyplogad byväg inte blir så hög så länge plogbladet är i sitt lägsta läge.
- Kanske behöver fler styrande metallbleck installeras på stöttingens medar för att motverka sidorörelse/sladd vid snöplogning av till exempel byväg.
- Jag ser också en risk i att konstruktionen till största del är gjord i trä. Speciellt i den ställning i vilken plogen ska kunna röra sig i vertikalled. När man hissar eller sänker den finns en risk att träet sväller och att plogbladet därför inte kan hissas och sänkas utan att det går trögt eller till och med fastnar.
- En risk är också att plogen kommer att gå tungt eftersom den är "rak" i sin konstruktion (ett välvt blad som vänder snön går i regel smidigare). Dock var den gamla snöplog för byvägar som jag provade hos min handledare var även den "rak" och i trä, och kändes inte tung att ploga med. Brännaplogen behöver testas innan eventuella korrigeringar på denna punkt blir aktuella.
- Brännaplogen kommer att målas för att få en bättre yta för snön att glida mot på plogbladet. Målarfärgen kommer också göra plogens alla trädelar mer hållbara mot väta.

Reflektioner

Jag har hoppat väldigt mycket mellan ritning och byggande då jag har behövt börja bygga för att se hur ritningen kommer att fungera i verkligheten, sedan stött på hinder och behövt klura och rita igen. Först gjorde jag en ganska enkel ritning varefter jag började bygga, och sedan gjorde om ritningen och byggde om vartannat. Någon testkörning hann jag inte med eftersom byggandet tog längre tid än planerat.

Jag har tyckt att hela projektet varit riktigt roligt; såväl klurandet som byggandet och att dokumentera och skriva ihop har varit givande. Det som förvånat mig mest under processen är hur mycket tid det gått åt till att klura ut alla lösningar och steg för att hela tiden kunna fortsätta byggandet. För varje timmes byggtid ligger nog minst den dubbla tiden i klurande och problemlösande bakom. Det har varit flera kvällar som jag haft svårt

att somna eftersom jag klurat på hur jag ska lösa ett visst problem som uppstått i konstruktionen. Handledare Styrbjörn har varit till hjälp och funnits att rådfråga när jag fastnat vid olika konstruktionsproblem.

INBJUDAN SEMINARIUM & ÅRSTSTÄMMA

Föreningen Sveriges hästkörare har härmed nöjet att bjuda in till årsstämma och seminarium under temat hästen på vintern. 2023 den 17-19 mars i Orsa på Hornberga gård.

Preliminärt program

Fredag

15.00-18.00: ankomst med umgänge, registrering och incheckning i logi

18.00: välkomst av ordförande Tom Meurling

Några timmars föreläsning av inbjudna talare.

Mingel och historieberättande. Har vi tur kanske Kalle Moreus, som är delägare av gården hälsar välkommen med en sång.

18:15 Några föreläsare berättar sina historier och delger sina erfarenhet samt svarar på frågor i samband med efterföljande mingel. Bland annat kommer Rolf Hedqvist som berättar om hästen i försvaret och en del andra dråpliga vinterhistorier.

Lördag

07.30: frukost

Slädar och trugor på häst

Kaffe vid elden

Timmerlastning med tips, trix och olika hjälpmedel

12.00: fältmässig lunch

Workshops på olika teman

18.00: Avfärd mot Grönklitt med bil

Slädtur till Fryksås fäbod med efterföljande middag och umgänge

Söndag

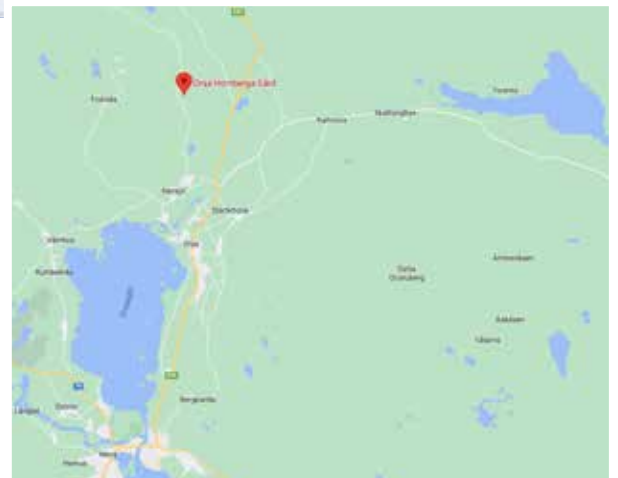
07.30: frukost

8.30: stämma med sedvanliga förhandlingar, beslut och fika

10.30: veterinär Anna Scherdin föreläser om hästen i vinterklimat

12.00: lunch

ca 13.00: avfärd fullmatade med härliga minnen, inspiration och kunskap

Totalpriset är 1900:- per person för deltagande inklusive aktiviteter, mat, fika och logi i flerbäddrum med säng. Ta med egna lakan. Städning ingår. Otroligt billigt. Om du inte är medlem tillkommer en medlemsavgift på 390:-. Alternativt boende finns att se på Hornberga gårds hemsida <http://orsahornbergagard.se> Alternativen ingår inte i deltagaravgiften.

Anmälan

Anmälan sker till Marie Nyström via fshkseminarium@hotmail.com eller 0730-791221.

Välkomna till en fin vinterhelg i Hornberga i vackra Dalarna med trevligt umgänge!

Årsstämma

Deltagande på årsstämman sker på plats på Hornberga gård eller digitalt. Mer information och möteshandlingar finns på haestkora.se.

Vallavagnarnas Vänner arrangerar
WESTMANSKA VAGNPARADEN
30-ÅRSJUBILEUM 1993–2023

Kristi himmelfärdsdagen 18 MAJ

Paraden startar kl. 11.00
vid Mjellerumsgården, Valla gård.

Gamla Linköping

Distriktsombud

VAD FINNS DET FÖR HÄSTKÖRARAKTIVITETER I DITT DISTRIKT? KAN MAN ARRANGERA NÅGOT FÖR MEDLEMMAR I DITT OMRÅDE? KURSER? TA KONTAKT MED DITT DISTRIKTSOMBUD.

Blekinge, Mathilda Svetoft, 072-50 650 49, matilda@svetoftsskogshastar.se

Dalarna, Karolina Andersson, Älvdalen, 070-3520976, karolinalarsson@live.se

Gotland, Monica Elebjörk, Klintehamn, 070-381 02 17, monica.elebjork@gmail.com

Gävleborgs län, Anders Svensson, Hudiksvall, 0650-250 28, ante.kusk@gmail.com

Göteborg och Bohuslän, Peter Andersson, Svanesund, 070-655 69 07, hogenhovslageri@hotmail.com

Halland, Jessica Bergqvist, Grimeton, 070-662 72 37, breavad@gmail.com

Jämtland / Härjedalen, Marie Lidvall, Föllinge, 073-182 44 06, marielidvall@hotmail.com

Jönköping, Jan Bång, Gislaved, 0371-134 25, bangsskogsservice@gmail.com

Kalmar, Thomas Emrin, Voxtorp, 0733-73305, thomas@holam.se

Kronoberg, vakant

Medelpad, Lennart Östberg, Specksta, 070 395 09 50, jansaslennart@yahoo.se

Norrbottnen, Therese Segerlund Wasserman, Luleå, 070-627 97 62, markus.segerlund@vattenfall.se

Skaraborg, Jenny de Carvalho, Tibro, 0730-251289, jenny.carvalho@svenskakyrkan.se

Skåne, Anders Blomberg, Perstorp, 0733-148345, anderspivo@gmail.com

Stockholm, Sara Mattsson, Tyresö, 070-439 57 24, sara.mattsson@live.com

Södermanland, Gösta Kylsberg, Strängnäs, 0733-74 68 88, gosta.kylsberg@inbetween.se

Uppsala, Camilla Perhult, Alunda, 070 - 28 76 316, camillashastentreprenad@hotmail.se

Värmland, Carita Flod, Arvika, 073 - 829 04 46, caritastrand@msn.com

Västerbotten, Dag Lernstad, Skellefteå, 070-610 60 53m dag.lernstad@gmail.com

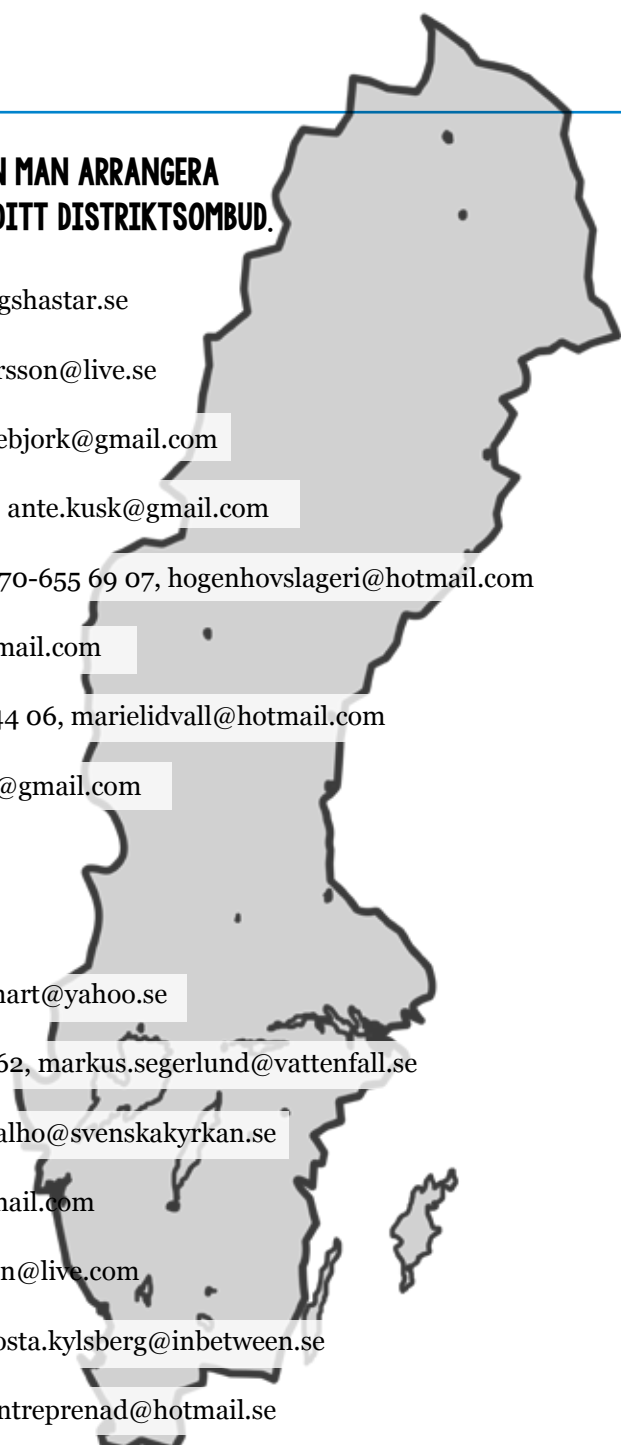
Västmanland, Arne Persson, Möklinta, 0224-82016, draghasten@gmail.com

Ångermanland, Jan-Ove Lundqvist, Arnesvall, 070-3092639

Älvsborgs län, Inger Tegemyr Sköldén, Nygård, 0703-380 305, skoldens@telia.com

Örebro län, Isabella Norén Creutz, Kils-Vallby, 070-720 28 77, isabella.creutz@gmail.com

Östergötland, vakant

DISTRIKTSOMBUD

Meddela länets kommande aktiviteter till redaktionsgruppen på redaktor@hastkorare.se så kommer de med på distriktens info-sida. Om du är distriktsombud och vet att du inte har gett oss din mailadress, maila den till oss så läggs du till i maillistan.

Medlemskap

Moderna Hästkrafter är en medlemstidning för föreningen Sveriges Hästkörare, som kommer ut med 4 nummer om året.

Medlemsavgiften är 390 kr/huvudmedlem +20kr/familjemedlem och betalas årligen.

Medlem blir du enklast genom att gå in på www.hastkorare.se, klicka vidare till "medlemskap" och fyll i formuläret. Därefter kommer en faktura på medlemsavgiften. Har du inte tillgång till internet erlägger du avgift på nedanstående bankgiro med namn och adress tydligt textat, även namn och födelseår på ev. familje

medlemmar.

När avgiften är erlagd kommer en bekräftelse på medlemskapet samt informationsmaterial om föreningen.

Därefter får du Moderna Hästkrafter hem i brevlådan fyra gånger per år, så länge du är medlem!

Bg 5727-1975

OBS! Om du bor utanför Sverige betalar du genom att använda vårt IBAN-nummer.

Swift/bic: SWEDSESS

IBAN nr: SE 2880000823961532061098

Ny i redaktionsgruppen! :)

Vi är glada över att kunna presentera Marta Åkesson som ny i redaktionsgruppen!

Marta går årskurs 1 på kuskutbildningen och du kan läsa om henne i förra numret av MH.

Välkommen Marta!

www.hastkorare.se

I NÄSTA NUMMER:

Nästa nummer av Moderna Hästkrafter har tema grönyteskötsel. Skicka ditt material, eller dina idéer till redaktor@hastkorare.se.

Vi i redaktörsgruppen skriver gärna en artikel om någonting som hänt eller ska hända hos dig, eller om någonting som än så länge bara är en tanke.

Hör av dig oavsett om det gäller någonting som är på temat eller inte!